

Н. Г. ЧАЙКА

Міжрегіональна Академія управління персоналом, м. Київ

О. В. ДМИТРЕНКО

ДУ "Інститут охорони ґрунтів України"

ПОЛІТИЧНІ ЧИННИКИ РЕГУЛЮВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Наукові праці МАУП, 2015, вип. 45(2), с. 42–49

Розглядаються питання розвитку вітчизняного бізнесу в умовах глобальної нестабільності. Аналізується значення процесів децентралізації, діяльності органів державного управління різних рівнів щодо подолання деструктивних тенденцій розвитку українського суспільства на сучасному етапі. Визначаються особливості зовнішньополітичних та внутрішньополітичних чинників щодо регулювання економічного стану в Україні.

Глибока та масштабна криза державної влади в Україні призвела до військового конфлікту в межах країни, що зумовлює напружений стан та нестабільність усіх інших сфер соціально-економічного життя. Необхідність збереження цілісної держави, нагальна потреба знайти можливості виходу з кризового стану визначають актуальність вивчення питань щодо впливу політичних чинників на розвиток економіки, взаємодії держави та бізнесу.

Вивчення співпраці та можливих засобів партнерства органів влади різних рівнів та структур вітчизняного бізнесу в сучасних умовах перманентних військових дій є нагальною проблемою, що зумовлюється ще й перспективами європейської інтеграції. Розв'язання суперечливих питань взаємодії влади та бізнесу має ґрунтуватися на системних глибоких дослідженнях чинників світової нестабільності, впливу глобальних тенденцій розвитку на економічний стан України у конкретний проміжок часу.

Теоретико-методологічні підходи до питання стосовно вивчення феномена державного впливу на економічний розвиток, які вже напрацьовані фахівцями та науковцями з політології та економіки, можуть стати осно-

вою для подальших досліджень українських особливостей розвитку економіки в умовах нестабільності та вироблення пропозицій щодо подолання кризових явищ в Україні.

На сьогодні дослідження проблеми взаємодії органів державної влади та бізнес-структур є надзвичайно актуальними, у зв'язку з чим увага вчених спрямована на з'ясування причин кризових явищ і шляхів їх подолання.

Широкий спектр наукових розробок розкриває різні управлінські аспекти взаємодії держави та бізнесу. Теоретико-методологічну базу складають праці відомих зарубіжних фахівців: Г. Вілсона, Дж. Б'юкенена, Ф. А. фон Хайека, Р. Френка, А. Етціоні, Р. Адамса, Г. Джордана, М. Джонстона та ін.

У наукових розробках та дослідженнях сучасних вітчизняних вчених обґрунтовуються особливості взаємодії державних органів та комерційних бізнес-структур, аналізуються політичні чинники регулювання вітчизняного бізнесу в умовах нестабільності. Так, відносини бізнесу та влади розглядають науковці В. М. Ємельянов [7], С. А. Квітка [9], Л. І. Антошкіна [16], питання соціальної відповідальності бізнесу аналізуються у дослідженнях І. М. Царик [17] та В. М. Шаповал

[18]. О. М. Азарян акцентує увагу на ролі владних та бізнес-структур у досягненні економічної безпеки [1], А. А. Аузан справедливо відокремлює економічні втрати суспільства від існування владно-адміністративних закладів [2]. За останній час наукові розробки закономірностям розвитку України в епоху глобальної інтеграції та економічної нестабільності присвятили В. В. Трофимова [15], Н. А. Степанюк [14], О. Саліженко [13], Я. А. Жаліло, Д. С. Покришка, Я. В. Белінська [11] та ін.

Визначимо політичні чинники регулювання вітчизняного бізнесу в умовах нестабільності та обґрунтуємо базові методологічні підходи до формування державної політики щодо розвитку вітчизняного бізнесу.

Умови глобальної нестабільності, світові кризові явища визначили низку нових запитань до науковців, які вивчають політичні системи, взаємодію владних та економічних структур. Щоб правильно сформулювати заходи протидії загрозам кризи та нестабільності, насамперед варто визначити основні причини, що призвели до заглиблення та посилення негативних тенденцій, розкрити можливі політичні чинники регулювання вітчизняного бізнесу в умовах нестабільності.

Економічну нестабільність України, на нашу думку, в загальному вигляді можна інтерпретувати як результат суперечливої внутрішньої політики, відсутність реальної взаємодії національних, регіональних та місцевих органів влади у фінансово-економічній сфері.

На сучасному етапі економічна нестабільність проявляється у переплетінні фінансових та валютних дисбалансів, значних коливаннях валютних курсів та фінансових індикаторів, збільшенні ризиків підприємницької діяльності, різкій та суперечливій зміні динаміки фінансових показників, відсутності явно виражених стабілізаційних тенденцій.

Економічна нестабільність – це насамперед коливання економічної активності (економічні цикли), поява безробіття, недовантаження виробничих потужностей, інфляція, дефіцит державного бюджету, дефіцит зовнішньоторговельного балансу. Макроеко-

номічна нестабільність з багатьох напрямів знижує ефективність економіки країни [4].

Політична нестабільність, як і нестабільність в інших сферах, – це нездатність певної системи працювати в бажаних і заданих умовах протягом тривалого періоду [13].

Отже, нестабільність – стан системи, що характеризується неоднорідністю і ситуацією різного часового визначення кожного з процесів, що протікають, і всіх змін у цілому. Це форма спостережуваних взаємозв'язків і причинної зумовленості всіх явищ, протилежна стабільному і мегастабільному стану.

Бельгійський фізик і філософ російського походження, лауреат Нобелівської премії з хімії (1977 р.), засновник Брюссельської школи статистичної механіки та фізичної хімії Ілля Романович Пригожин (1917–2003) в одній з оригінальних філософських концепцій “Філософія нестабільності” (1989 р.) зазначає, що “визнання нестабільності – не капітуляція, навпаки – запрошення до нових експериментальних і теоретичних досліджень, які беруть до уваги специфічний характер цього світу” [12, 48].

Багаторічні нестійкі внутрішньополітичні процеси та суперечливі зовнішньополітичні кроки України призвели до поглиблення дестабілізаційних процесів в економічному розвитку країни. Якщо у попередні історичні етапи незалежності наслідки цих процесів позначалися лише на локальному внутрішньому рівні, то на сучасному етапі дії негативних процесів, що відбуваються в Україні, викликають стурбованість багатьох держав щодо створення нової світової дестабілізаційної зони.

Загальновідомо, що дестабілізаційні зони, як складне і багатоманітне явище глобального розвитку, виникають на межі зіткнення цілей кількох суб'єктів міжнародних відносин, що мають свої політичні, фінансово-економічні, енергетичні або культурні інтереси.

Специфіка політичної стратегії України в останнє десятиріччя полягала в намаганні балансувати і використовувати у власних цілях протиріччя геополітичних полюсів сучасності. Головним недоліком такої політики була відсутність фундаментального розвитку міжнародних позицій України в геополітичному

просторі, наявність лише тактичних кроків у міжнародних відносинах.

Така ситуація для України була зумовлена недієздатністю її політичної системи, фрагментарністю і відсутністю стратегії, що відображалось в зацикленості на коротко-термінових і вузькосуб'єктивних інтересах, замкненості на внутрішньодержавних інтригах і політичних маніпуляціях. Такий підхід не був здатним відповісти на сучасні ризики та міжнародні виклики або спрогнозувати ситуацію найближчого майбутнього, адже ця система була побудована на принципах минулого.

Класик американської геополітики Збігнев Бжезінський (н. 1928 р.) у праці "Стратегічне бачення: Америка і криза глобальної сили" (Strategic vision: America and the crisis of global power, 2012 р.), розглядаючи країни, що, на його думку, є найбільш геополітично вразливими, і які мають нестійку внутрішньополітичну ситуацію, у першу чергу називає Україну. До країн, що загрожують політичній стабільності Європи, він також відносить Грузію та Білорусь [3, 76].

Країни східноєвропейської зони нестабільності, у тому числі Україна, за індексом недієздатності, який проводить Фонд Миру, вже багато років поспіль посідають низькі позиції [13]. Шалений рівень корупції та бюрократії, централізація економіки і зарегульованість приватного сектору, ріст соціальної нерівності, криміналізація державної політики, зниження рівня свободи слова – усі ці фактори, притаманні сучасному стану України, свідчать про неспроможність місцевих еліт осмислити рівень зовнішньополітичних ризиків і застосувати адекватну політику для вирішення перерахованих проблем.

Дестабілізаційні процеси зумовлені не лише радянським минулим та зовнішньополітичним впливом, а підживлюються і внутрішніми суб'єктами, які зацікавлені в збереженні цих процесів. Для деяких політичних сил та представників олігархату України нестабільне становище є зручною й ефективною технологією, яка дає можливість маніпулювати суспільними настроями.

Довготривале невирішення кризових процесів і призвело до серйозного силового конфлікту, який може перерости в економічну депресію, притягує втручання великих геополітичних сил, перетворюючи терени України на арену суперництва.

Від часів встановлення незалежності український бізнес переважно орієнтований на коротко- та середньострокову перспективу. Власники бізнес-структур і на сучасному етапі прагнуть якнайшвидше отримати прибутки від вкладених коштів. Така ситуація зумовлена внутрішньополітичними обставинами. Невизначеними є питання економічного, юридично-правового, науково-виробничого, соціально орієнтованого характеру, які безпосередньо формують середовище для розвитку бізнесу.

Держава, ухвалюючи рішення про форми й умови співпраці з приватним сектором, повинна прагнути до оптимального вирішення протиріч між задоволенням суспільних і приватнопідприємницьких потреб, не допускаючи корупції. Досягнення позитивного результату залежить від економічної і правової основи держави, розвиненості суспільних інститутів контролю за діяльністю державного апарату, прозорості, власне, партнерської діяльності.

Відсутність в Україні могутньої інституційної бази може сприяти використанню співпраці державного і приватного секторів переважно на користь приватного бізнесу. Подібні негативні явища, у свою чергу, можуть призвести до деформації в економічній політиці, порушення умов конкуренції, зростання недовіри до партнерських відносин між державою і приватним сектором.

Незважаючи на той факт, що в 1991 р. було проголошено правові акти, за якими Україна ставала суверенною, й до тепер немає реального територіального, економічного, політичного, інформаційного суверенітету. Державне управління України, яке не модернізувалося впродовж двадцяти трьох років незалежності, призвело до нестабільності внутрішньої політики, економічної залежності країни, що загалом визначило стан національної безпеки України.

Необхідно констатувати, що впродовж останнього десятиліття неодноразово порушувалося питання щодо реформування системи економічних відносин в Україні. Система методів державного впливу на економічні процеси передбачає забезпечення партнерства, з одного боку, органів влади різних рівнів: державного, регіонального і місцевого управління, а з другого – представників різних напрямів підприємництва, тобто бізнесу – підприємств усіх форм власності, у тому числі приватного сектору.

Вперше питання про необхідність передачі частки повноважень, у тому числі питання місцевого фінансування, до органів місцевого самоврядування було порушено другим екс-президентом України Л. Кучмою під час підготовки змін до Конституції (2003–2004 рр.).

Саме на цей період (16.01.2003 р.) припадає прийняття Господарського кодексу України. Ухвалення цього кодифікованого акта створило передумови для системного правового регулювання договірних відносин в економічній сфері. Органи державної влади та місцевого самоврядування, як і суб'єкти господарювання, було наділено господарською компетенцією (ст. 2 ГК України), чим закріплювався вплив на розвиток бізнесу не тільки органів державного управління, а й місцевого самоврядування [6].

Реально перший етап Конституційної реформи набув чинності з 2006 року. Другий етап передбачав децентралізацію: ліквідацію державних районних адміністрацій, а також зміну функцій обласних. Адміністрації повинні були перетворитися в префектури – не розпорядчі органи президента, а спостережні.

Політична криза 2007 року перешкодила впровадженню заходів Конституційної реформи: був розпущений парламент, відбулися позачергові вибори до Верховної Ради України. Розпочалася підготовка до президентських виборів.

Українське суспільство вже на той час було втомлене негативними очікуваннями. Несподівана економічна криза (2008–2009 рр.) підсилила високий рівень соціальної напруги. У сфері розвитку підпри-

ємництва та розбудови власне вітчизняного бізнесу необхідно було зробити чимало для зниження чутливості національної економіки до зовнішніх викликів, здійснити реформаційні перетворення, спрямовані на розбудову власних чинників економічного розвитку [14].

Практична частина реформи з децентралізації України, що і передбачала економічне зростання, стартувала в 2008 році. На той час були висунуті конструктивні концепції, за якими проводилися дискусії, обговорення щодо впровадження реформ на місцях. Проте до реалізації концепцій справа й донині не дійшла.

Зважаючи на особливості процедури призначення чиновників на місцях та бюджетні процеси, перебіг яких протягом 2010–2014 рр. повністю контролювався центром, Україну можна назвати гіперцентралізованою державою. Величезний крок у напрямку до централізації влади було зроблено в 2010 році. Зокрема, після зміни Конституції Президент отримав широкі повноваження, що дало юридичні підстави для посилення монополізації влади. В результаті 80 % доходів спрямовувалися на наповнення державної казни та лише 20 % залишалися усім місцевим бюджетам разом узятим: обласним, міським, районним, селищним, сільським [10].

Об'єктивно всі ці зміни зумовлювали зміни в системі управління бізнесом. Розвиток підприємництва регламентувався Законом “Про державно-приватне партнерство в Україні”, прийнятим у липні 2010 р., де визначалася система відносин, що зумовлювала взаємини між державою та (або) територіальною громадою, з одного боку, і суб'єктом господарювання, який мав діяти на підставі приватної форми власності [8]. Передбачалася взаємовигідна співпраця на довгостроковій основі з метою реалізації суспільно значущих проектів, досягнення соціального та економічного ефекту. Цим і було викликано намагання вітчизняних бізнес-структур адаптуватися до періодичних змін політичного середовища країни, що спричинило пошук адекватних шляхів самозбереження та пристосування підприємницьких структур до ринкового механізму.

В сучасний період влада в Україні характеризується високим рівнем централізації. Це спричиняє низку негативних аспектів: влада сконцентрована в одній інституції, відбувається максимальна передача фінансів “нагору” з подальшим перерозподілом у “ручному” режимі, регіони перебувають у повній залежності від центру, система місцевого самоврядування слабка і розбалансована, вирішення більшості питань спричиняє корупційні ризики.

Де-факто змагання за Українську державу розпочалися тільки в 2014 році, коли зміна уряду та влади призвели до докорінної зміни в орієнтирах міжнародного економічного співробітництва. За короткий час уряд України підготував політичну законодавчу частину процесів децентралізації, було розроблено пакет законопроектів. Пропонується провести децентралізацію влади шляхом передачі повноважень та фінансових ресурсів на рівень територіальних громад (сіл, селищ та міст), чітко розмежувати повноваження між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади, одночасно посилити відповідальність органів місцевого самоврядування перед виборцями та державою [10].

Необхідно більш детально розглянути сутність поняття децентралізації влади. Згідно з Великим тлумачним словником сучасної української мови – це система управління, за якої частина функцій центральної влади переходить до місцевих органів самоуправління; скасування або послаблення централізації. Децентралізація – це процес розширення і зміцнення прав та повноважень адміністративно-територіальних одиниць або нижчих органів та організацій при одночасному звуженні прав і повноважень відповідного центру з метою оптимізації та підвищення ефективності управління суспільно важливими справами, найповнішої реалізації регіональних і місцевих інтересів [5].

Центральні органи державного управління відповідають за процес перетворень і адміністративну діяльність. Децентралізація державного управління повинна привести до того, що центральні органи державного

управління зосередять свою діяльність на конкретизації й реалізації стратегічного курсу розвитку українського суспільства та захисті національних інтересів, включаючи питання внутрішньої й зовнішньої безпеки України.

У процесі децентралізації уряд має підкріпити нові повноваження виконкомів відповідним фінансуванням. Зокрема, проектами нормативних актів заплановано залишити місцевим бюджетам частину податків на доходи фізичних осіб (до 25 %), частину податку на прибуток підприємств (від 10 % до 25 %), екологічний податок (частково), єдиний податок (повністю), земельний податок (повністю) [10].

Крім того, держава має покрити повне фінансове забезпечення делегованих повноважень без відволікання власних доходів. Наскільки ці обіцянки будуть підкріплені реальними грошима, на сьогодні сказати складно, оскільки таких підрахунків уряд не оприлюднює. Натомість відомо, що 50 % сільських територіальних громад є дотаційними на 70 %, ще 483 – на 90 % утримують за рахунок коштів Держбюджету [Там само].

На сьогодні в Україні відсутній єдиний нормативний акт, який би визначив договірні засади побудови відносин державно-приватного партнерства, розвитку підприємництва в Україні. Реформа потребує прийняття пакета законодавчих актів, які потрібно ухвалити у розвиток концепції. До найголовніших нормативних актів стратегічного значення необхідно віднести план відновлення країни на 2015–2017 рр. разом з програмою розвитку України “Стратегія 2020”, коаліційною угодою, Угодою про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

Зокрема, має бути ухвалено нові закони: про місцеве самоврядування, про співробітництво територіальних громад, про добровільне об’єднання територіальних громад, про місцеві державні представництва, зміни до Бюджетного кодексу. Крім того, має відбутися децентралізація адміністративних послуг: послуги державної реєстраційної служби (реєстрація нерухомості, бізнесу,

об'єднань громадян), послуги державної архітектурно-будівельної інспекції. Згідно із задумом ідеологів реформи необхідні законодавчі акти мають з'явитись до кінця 2015 року.

З січня по вересень 2015 р. діятиме перехідний період, а завершитися реформа має в жовтні 2015 року, коли відбудуться вибори на новій територіальній основі. Експерти Ради Європи вже схвалили Проект концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади.

Під час загострення ситуації на сході України питання децентралізації відійшло на другий план. Військове протистояння на Донбасі ставить під сумнів доцільність та своєчасність проведення компромісної реформи. Децентралізація не повинна послабити державу, має бути одним з інструментів її консолідації і зміцнення. Чимало експертів вбачають реальні ризики щодо збереження унітарної, соборної Української держави. Тільки централізована влада спроможна забезпечити єдність нації, розподіл фінансового забезпечення в умовах надзвичайного (військового) стану. Послаблення централізованої влади може вдарити по обороноздатності країни.

Упродовж усіх часів незалежності України спостерігалось системне явище нестабільності внутрішньої політики. Закладені політико-управлінські засади не враховували формування єдиної національної ідеї, спрямованої на підвищення економічного рівня держави та кожного її громадянина.

Коливання політичного курсу, часта зміна політичних еліт у вищих ешелонах влади призвели до появи істотних вад у державному адмініструванні: безсистемність та непослідовність державної політики, її декларативність, пасивність і формалізм, незадовільний рівень наукового, матеріально-фінансового, кадрового забезпечення, безвідповідальне ставлення високопосадових державних службовців до реалізації стратегічного курсу розвитку економіки країни.

В умовах глобальної нестабільності процеси трансформації економіки на світовому

ринку відбуваються нерівномірно та призводять до непередбачуваних наслідків. При наростанні процесів глобалізації кордони національних економічних систем окремих країн втрачають свою значущість, посилюється значущість інтеграції регіональних світових ринків, підвищується рівень конкуренції та лібералізації завдяки використанню нових технологій та впровадженню інновацій. Регулювання цих трансформацій на рівні національних економік стає неможливим без запровадження нового світового економічного порядку, який має передбачати наявність узгоджених дій і на національному рівні.

Для вирішення існуючих економічних проблем, подолання кризових явищ Україна нарешті має чітко визначити зовнішньополітичну спрямованість та власну ідентичність. Для оновлення і посилення державності України, справжнього забезпечення її економічної незалежності об'єктивною інформацією про економічний стан, заходи державного регулювання економічних процесів мають володіти не лише політики та держуправлінці, а й науковці та виробники. Останні як ніхто задалегідь здатні визначити економічні, політичні та соціальні проблеми і запропонувати оптимальні механізми подолання кризових явищ.

Представникам політичних еліт необхідно досягти консенсусу в плануванні подальшого політичного та економічного розвитку і сконцентрувати зусилля для подолання деструктивних тенденцій, що характеризують сучасний стан розвитку країни. Тільки формування політики України на сучасних інноваційних засадах здатне породити якісно іншу зовнішню та внутрішню політику.

Державна економічна стратегія розвитку України повинна ґрунтуватися на економіко-правових моделях розвитку нових, соціально орієнтованих, господарських відносин на різних рівнях: місцевому (діяльність конкретного підприємства), регіональному (економічні структури регіонів) та загальнодержавному (економічна система країни) з урахуванням притаманних економічним регіонам особливостей і можли-

востей, а також з урахуванням глобалізації світової економіки.

Загальновідомо, що недостатньо лише визначити та усвідомлювати політичні чинники регулювання вітчизняного бізнесу, які супроводжують процес економічного розвитку в Україні в умовах глобальної нестабільності, головне – сформулювати на майбутнє базові методологічні підходи до формування державної політики, створити умови для забезпечення сталого розвитку вітчизняного бізнесу.

Література

1. Азарян О. М. Управління взаємодією держави та бізнесу в системі економічної безпеки [Текст]: монографія / О. М. Азарян, І. Л. Іншин; Донець. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. – Донецьк: Цифр. тип., 2012. – 244 с.
2. Аузан А. А. Институциональная экономика / А. А. Аузан. – М.: Инфра-М, 2005. – 415 с.
3. Бжезінський З. К. Стратегічне бачення: Америка і криза світової влади / З. К. Бжезінський; перекл. з англ. Г. Лелів. – Л.: Літопис, 2012. – 168 с.
4. Велика економічна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://enbv.narod.ru/text/Econom/encyclo/spiski/a-ya.html>
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/>
6. Господарський кодекс України // ВВР України. – 2003. – № 18. – Ст. 7144.
7. Ємельянов В. М. Розвиток партнерських відносин бізнесу і влади в системі державного управління сталим розвитком України [Текст]: автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр.: 25.00.02 / В. М. Ємельянов; Акад. муніцип. упр. – К., 2012. – 36 с.
8. Закон України “Про державно-приватне партнерство” № 2404-VI від 01.07.2010 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 58. – Ст. 1988. – С. 17.
9. Квітка С. А. Партнерство влади та бізнесу: європейські підходи і концепції / С. А. Квітка // Аспекти публічного управління. – 2013. – № 1. – С. 10–14.
10. Кривень Ю. Децентралізація влади: за і проти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.galychyna.if.ua/publication/society/-decentralizacija-vladi-za-i-proti/>
11. Перспективи економіки України в умовах глобальної макроекономічної нестабільності [Електронний ресурс] / Я. А. Жаліло, Д. С. Покришка, Я. В. Белінська [та ін.]. – К.: НІСД, 2012. – Режим доступу: <http://www.academia.edu/4491755>
12. Пригожин И. Философия нестабильности / И. Пригожин // Вопросы философии. – 1991. – № 6. – С. 46–52.
13. Саліженко О. Україна і східноєвропейська зона нестабільності [Електронний ресурс] / О. Саліженко. – Режим доступу: <http://minprom.ua/digest/118436.html>
14. Степанюк Н. А. Глобальна фінансова нестабільність: реалії та перспективи [Електронний ресурс] / Н. А. Степанюк // Ефективна економіка. – № 1. – 2014. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2697>
15. Трофимова В. В. Самодостатня Україна: закономірності розвитку в епоху глобальної інтеграції [Текст]: монографія / В. В. Трофимова; ПВНЗ “Крим. ін-т бізнесу Ун-ту економіки та упр.”. – Сімф.: Таврида, 2012. – 207 с.
16. Управління соціально-економічними системами [Текст]: монографія / [Л. І. Антошкіна та ін.]; Бердян. ун-т менедж. і бізнесу. – Донецьк: Юго-Восток, 2013. – 377 с.
17. Царик І. М. Регулятивні інструменти посилення соціальної відповідальності бізнесу в системі національної економіки [Текст]: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.03 / І. М. Царик; Черніг. держ. ін-т економіки і упр. – Чернігів, 2011. – 20 с.
18. Шаповал В. М. Соціальна відповідальність бізнесу в структурі управління економікою [Текст]: монографія / В. М. Шаповал; ДВНЗ “Нац. гірн. ун-т.”. – Д.: Держ. ВНЗ “НГУ”, 2011. – 356 с.

Нагальна необхідність вивчення феномена державного впливу на економічний розвиток зумовлюється сучасними вимогами глобальної нестабільності процесів світової трансформації. Під час формування методів партнерства, взаємодії органів влади різних рівнів та структур вітчизняного бізнесу сучасна політична еліта має застосовувати якісно нову економіко-правову модель розвитку соціально орієнтованих господарських відносин. Оновленій владі, об'єднаній політичною волею, необхідно забезпечити консолідацію інноваційних сил, перетворення їх у стратегічний суб'єкт, здатний втілити повноцінну та повномасштабну модернізацію економіки України.

Настоятельная необходимость изучения феномена государственного воздействия на экономическое развитие обуславливается современными требованиями глобальной нестабильности процессов мировой трансформации. При формировании методов партнерства, взаимодействия органов власти различных уровней и структур отечественного бизнеса современная политическая элита должна применять качественно новую экономико-правовую модель развития социально ориентированных хозяйственных отношений. Обновленной власти, объединенной политической волей, необходимо обеспечить консолидацию инновационных сил, превращение их в стратегический субъект, способный воплотить полноценную и полномасштабную модернизацию экономики Украины.

The urgent need to explore the phenomenon of governmental influence on economic development is conditioned by the modern requirements of global instability processes the world transformation. With the formation the methods partnerships interaction of the authorities different levels and structures domestic business modern political elite should use high quality new economic and legal model of development socially-oriented economic relations. Renewed authorities united the political will is necessary to ensure the consolidation of innovation forces, transforming them into a strategic entity is able to realize a full and comprehensive modernization of Ukraine's economy.

Надійшла 25 березня 2014 р.